

ENERGOPĀRVALDĪBAS SISTĒMAS ROKASGRĀMATA

Sagatavota atbilstoši LVS EN ISO
50001:2018 standarta prasībām

Ropažu novada
pašvaldība

2.redakcija

2026

Ropažu NOVADA PAŠVALDĪBAS ENERGOPĀRVALDĪBAS SISTĒMAS ROKASGRĀMATA

Izstrādātājs	SIA „Ekodoma”, energopārvaldnieks
Līdzautors	Ropažu novada pašvaldība
Apstiprināšanas datums	30.09.2026.
Izpilddirektors	Jānis Belkovskis
EPS atbildīgais	Energopārvaldniece Daina Bārdule
Faila nosaukums	EPS_Rokasgramata_Ropazu_novads_v2_2026.docx

SATURA RĀDĪTĀJS

ROKASGRĀMATAS NODAĻU AKTUĀLĀS REDAKCIJAS.....	5
REGISTRU UN VEIDLAPU SARAKSTS	6
IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	7
ORGANIZĀCIJAS KONTEKSTS	8
Joma un EPS robežas	8
Ārējie un iekšējie apstākļi	9
Iesaistītās puses	9
Normatīvie nosacījumi un citas prasības.....	11
LĪDERĪBA	12
Augstākā vadība	12
Energopolitika	12
Organizācijas lomas, atbildības un pilnvaras.....	13
Pārvaldības atbildīgie	13
PLĀNOŠANA.....	16
Rīcības ar riskiem un iespējām	16
Mērķi, energouzdevumi un plāni tos sasniegt	16
Energonovērtējums	16
Energosnieguma rādītāji	20
Bāzes energopatēriņš	20
Energopatēriņa datu apkopošanas plānošana	21
ATBALSTS.....	22
Resursi	22
Kompetence	22
Izpratne	22
Komunikācija	23
Dokumentēta informācija	24
Vispārīgi	24
Izveide un aktualizēšana.....	24
Dokumentētās informācijas vadība.....	25
DARBĪBA	26
Darbības plānošana un vadība	26
Projektēšana.....	28
Iepirkumi	28
SNIEGUMA NOVĒRTĒŠANA	30

Energosnieguma un EPS uzraudzība, mērīšana, analīze un novērtēšana	30
Iekšējais audits	31
Vadības pārskats.....	32
UZLABOŠANA.....	33
Neatbilstība un korektīvas darbības.....	33
Pastāvīga uzlabošana	33

ROKASGRĀMATAS NODAĻU AKTUĀLĀS REDAKCIJAS

Lapa: 1 no 1
Redakcija: 1

Nodaļas	Aktuālā versija	Aktuālā redakcija
Reģistru un veidlapu saraksts	12.08.2026.	1
Organizācijas konteksts	12.08.2026.	1
Līderība	12.08.2026.	1
Plānošana	12.08.2026.	1
Atbalsts	12.08.2026.	1
Darbība	12.08.2026.	1
Snieguma novērtēšana	12.08.2026.	1
Uzlabošana	12.08.2026.	1

REĢISTRU UN VEIDLAPU SARAKSTS

Lapa: 1 no 1
Redakcija: 1

Nosaukums	Aktuālā versija	Elektroniskā faila nosaukums	Aktuālā redakcija
M01 modulis – Iekšējie un ārējie apstākļi (darbības ietvars)	12.08.2026.	<i>M01_Darbības_ietvars.xls</i>	1
M02 modulis – Normatīvo aktu reģistrs	12.08.2026.	<i>M02_Normatīvo_aktu_reģistrs.xls</i>	1
M03 modulis – Risku un iespēju izvērtējums	12.08.2026.	<i>M03_Risku_un_iespeju_izvērtējums.xls</i>	1
M04 modulis – EPS dokumentācija: <ul style="list-style-type: none"> • M04.01_EPS_dokumenti • M04.02_EPS_sanāksmju_protokoli • M04.03_EPS_apmacības • M04.04_Sanemtie_EPS_ieteikumi 	12.08.2026.	<i>M04_EPS_dokumenti.xls</i>	1
M05 modulis – Noviržu un neatbilstību reģistrs <ul style="list-style-type: none"> • M05.01_Noviržu_reģistrs • M05.02_Neatbilstību_reģistrs 	12.08.2026.	<i>M05_Noviržu_un_neatbilstību_reģistri.xls</i>	1
M06 modulis – Monitoringa plāns	12.08.2026.	<i>M06_Monitoringa_plāns.xls</i>	1
M07 modulis – Iekšējā audita programma	12.08.2026.	<i>M07_Iekšējā_audita_programma.xls</i>	1
V01 veidlapa – Apmācību protokols	12.08.2026.	<i>V01_Apmācību_protokols.doc</i>	1
V02 veidlapa – Ieteikumu forma	12.08.2026.	<i>V02_Ieteikumu_forma.doc</i>	1
V03 veidlapa – Iekšējā audita protokola forma	12.08.2026.	<i>V03_Iekšējā_audita_protokola_forma.xls</i>	1
V04 veidlapa – EPS neatbilstības identificēšanas un novēršanas veidlapa	12.08.2026.	<i>V04_EPS_neatbilstības_identificēšanas_novēršanas_veidlapa.doc</i>	1

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

Saīsinājums	Atšifrējums
CO ₂	oglekļa dioksīds
IEKRP	Ilgtermiņīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns
EPS	enerGOPārvaldības sistēma
EMP	Enerģijas monitoringa platforma
NEJ	nozīmīgas enerģijas jomas

ORGANIZĀCIJAS KONTEKSTS

Lapa: 1 no 5
Redakcija: 1

Nepieciešamība sekmēt racionālu energoresursu izmantošanu un pārvaldību ir atrunāta nacionālā līmenī. 2016.gada 3. marta(20.03.2025.) Energoefektivitātes likumā, kas paredz, ka visām pašvaldībām, kuru īpašumā vai valdījumā ir ēkas ar 10 000 kvadrātmētru vai lielāku kopējo references platību, ievieš un uztur energopārvaldības sistēmu. Ropažu novada vadība ir apliecinājusi vēlmi izveidot, ieviest un uzturēt energopārvaldības sistēmu novadā, kā arī nepārtraukti uzlabot energosnieguma rādītājus un energopārvaldības sistēmas darbību atbilstoši LV EN ISO 50001:2018 standarta¹ prasībām. Papildus ieguvumus no energopārvaldības sistēmas ieviešanas ir iespēja saņemt lielāku maksimāli iegūstamo punktu skaitu kvalitātes vērtēšanas kritērijos, pašvaldībai piesakoties uz finansējumu no valsts vai Eiropas Savienības budžeta finansētu projektu konkursos.

LVS EN ISO 50001:2018 standarts ir Eiropas standarts, kas bez pārveidojumiem tā saturā pārņemts nacionālā standarta statusā. Standarts definē pamatnosacījumus, kā izveidot, ieviest, uzturēt un uzlabot energopārvaldības sistēmu. Energoefektivitātes sistēmas mērķis ir nodrošināt pašvaldībai iespēju ieviest sistemātisku pieeju nepārtrauktam enerģijas rādītāju uzlabojumam. Tādējādi pašvaldībai ir iespēja:

- veidot enerģijas patēriņa uzskaiti un analīzi;
- noskaidrot energoefektivitātes pasākumu nepieciešamību objektos;
- iegūt energoefektivitātes rādītāju uzraudzības plānu, lai plānotu jaunus pasākumus un novērtētu realizēto energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu sniegumu pašvaldības ēkās un citos objektos, kas iekļauti energopārvaldības sistēmā;
- racionāli apsaimniekot pašvaldības īpašumā esošās ēkas un citus energopārvaldības sistēmā iekļautos infrastruktūras objektus, samazināt izmaksas, uzlabot konkurētspēju, novirzot ietaupītos līdzekļus attīstībai, kā arī ieviesto aktivitāšu rezultātā samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas.

Šīs rokasgrāmatas mērķis ir nodrošināt sistemātisku pieeju energopārvaldības sistēmas izveidei, uzturēšanai un nepārtrauktai uzlabošanai Ropažu novada pašvaldībā atbilstoši LVS EN ISO 50001:2018 standarta prasībām. Rokasgrāmatā ietverta informācija par Ropažu novada energopārvaldības sistēmas pārvaldi un atbildīgajām personām, energopolitikas mērķiem, uzdevumiem un rīcības plānu to sasniegšanai, energosniegumu un tā novērtējuma rādītājiem, ar energopārvaldības sistēmu saistīto dokumentāciju un procedūrām.

Joma un EPS robežas

Ropažu novada pašvaldības energopārvaldības sistēmas **joma** ir pašvaldības ēku(kas nav nodotas nomā), publiskā ielu apgaismojuma un pašvaldības autoparka apsaimniekošana. Ropažu novada energopārvaldības sistēmas robežas aptver:

- pašvaldības ēkas;
- publiskā ielu apgaismojuma posmus;
- pašvaldības autoparku;

Izpilddirektors nosaka EPS ietverto pašvaldības ēku, ielu apgaismojuma posmu sarakstu un izdod rīkojumu.

¹ LVS EN ISO 50001:2018 Energoefektivitātes sistēmas. Prasības un lietošanas norādījumi (ISO 50001:2018).

Ārējie un iekšējie apstākļi

Ārējie un iekšējie apstākļi, kas ir būtiski mērķu sasniegšanai un kuri ietekmē to spēju sasniegt iecerētos EPS rezultātus un uzlabot energosniegumu ir doti *M1* modulī.

Iesaistītās puses

1.tabulā apkopota informācija par veicamajiem pienākumiem, iesaistītajām pusēm un iesaistīto pušu vajadzībām un vēlmēm EPS darbības jomās.

1.tabula: Identificētās iesaistītās puses, pienākumi, vēlmes un vajadzības EPS darbības jomās

Atbildības joma	Atbildīgais / ieinteresētā puse	Pienākums / prasības	Vajadzības/ vēlmes
Pašvaldības ēkas	Iestādes vadītājs / iestādes saimniecības pārzinis	Ar ēkas uzturēšanu saistīto tehnisko jautājumu ikdienas risināšana. Atbildīgs par ikmēneša datu ievadīšanu enerģijas monitoringa platformā (EMP)	Piekluve tehniskajiem mezgliem; zināšanas par efektīvu iekārtu regulēšanu un enerģijas patēriņa samazināšanu; piekluve EMP; vadlīnijas ēkas apsaimniekošanai
	Pagastu pārvalžu vadītāji	Atbildīgs par EPS ieviešanu pagasta teritorijā: strādā ar savā pakļautībā esošajām ēkām. Atbildīgs par ikmēneša datu ievadīšanu enerģijas monitoringa platformā.	Pieeja datiem EMP; apmācības; motivācija un atbalsts no pašvaldības; komunikācija ar energopārvaldnieku un darba grupu
	Energopārvaldnieks	Seko līdzi datu ievadei, datu analīze, saziņa ar atbildīgajiem, iesaistītajiem	Digitalizēt datu ielasīšanu
	Pašvaldības vadība	Nodrošināt finansējumu ēku apsaimniekošanai	Informācija, cik daudz katrai ēkai ir nepieciešams finansējums ēkas ikdienas ekspluatācijai, kā arī energoefektivitātes pasākumiem
	Elektroenerģijas piegādātājs	Rēķina par patērēto elektroenerģiju sagatavošana	Elektroenerģijas patēriņa rādījumi
	Finanšu un grāmatvedības departaments	Ikmēneša rēķinu par patērēto siltumenerģiju, elektroenerģiju un auksto ūdeni apmaksa	Rēķini no enerģijas un ūdens piegādātājiem; finanšu resursi

Atbildības joma	Atbildīgais / ieinteresētā puse	Pienākums / prasības	Vajadzības/ vēlmes
	Pagastu pārvaldes vadītāji	Ar ēkas uzturēšanu saistīto tehnisko jautājumu risināšana ārkārtas situācijās	Operatīva komunikācija starp iesaistītajām pusēm; resursi avārijas situācijas novēršanai
	Apkures sistēmu apsaimniekotājs; pagastu pārvaldes; ēku saimnieki	Apkures sistēmas apsaimniekošana un ieregulēšana; vadlīnijas ēkas saimniekam un apmācības	Pieklūt pie siltummezgla / apkures sistēmas; skaitītāju pieejamība; apmācības
	Ēku lietotāji	Nodrošināt ēkas lietošanu atbilstoši prasībām	Labs iekšējais klimats; instrukcijas vēdināšanai
	Iepirkuma speciālists	Vienota iepirkuma organizēšana par kurināmā iepirkumu	Tehniskā specifikācija, t.sk., kritēriji kurināmajam, apjomi
Publiskais ielu apgaismojums	Energo pārvaldnieks	Elektroenerģijas patēriņa rādījumu ielasišana automātiski no Sadales tīkls sistēmas Enerģijas monitoringa platformā	Pieslēgts pakalpojums no Sadales tīkls un aktivizēts EMP, ArcGIs slāņa izveide ielu apgaismojumam
	Pagastu pārvalžu vadītāji	Ielu apgaismojuma apsaimniekošana	Sekošana līdzi patēriņa izmaiņām EMP; finanšu resursi
	Elektroenerģijas piegādātājs	Ikmēneša rēķina par patērēto elektroenerģiju sagatavošana un iesniegšana Ropažu novada pašvaldībai	Elektroenerģijas patēriņa rādījumi no viedajiem skaitītājiem un/vai balstoties uz iesniegtajiem datiem
	Finanšu un grāmatvedības departaments	Elektroenerģijas patēriņa rēķina apmaksa	Finanšu resursi
	Pašvaldības vadība	Nodrošināt finansējumu publiskajam ielu apgaismojumam	Informācija, cik ir ikgadējās ielu apgaismojuma ekspluatācijas izmaksas, kā arī nepieciešamais finansējums uzlabošanas pasākumiem
Pašvaldības transports	Pagastu pārvalžu vadītāji	Apkopot informāciju par degvielas patēriņu un nobraukumu. Datu ievade EMP	Dati no transportlīdzekļu lietotājiem
	Transporta nodaļas vadītājs	Apkopot informāciju par degvielas patēriņu un	Dati no transportlīdzekļu lietotājiem

Atbildības joma	Atbildīgais / ieinteresētā puse	Pienākums / prasības	Vajadzības/ vēlmes
		nobraukumu. Datu ievade EMP	
	Finanšu un grāmatvedības departaments	Apmaksā rēķinus	Regulāra informācija; nepieciešami finanšu resursi
	Pašvaldības vadība	Nodrošināt nepieciešamo finansējumu degvielas iegādei	Nepieciešama informācija par patēriņiem un izdevumiem
	Transportlīdzekļu lietotāji	Sniegt regulāri datus par patēriņiem un nobraukumiem. Samazināt degvielas patēriņu.	

Normatīvie nosacījumi un citas prasības

Lai nodrošinātu saistīto normatīvo aktu piemērošanu darbā un pakalpojumu sniegšanā EPS robežās, vienu reizi pusgadā vai gadījumos, kad kādā no iepriekš minētajām nozarēm ir veiktas likumdošanas izmaiņas, energopārvaldnieks veic normatīvo aktu un tajos noteikto nosacījumu novērtējumu un aizpilda normatīvo aktu reģistru (*M02 modulis* - Normatīvo aktu reģistrs).

Ar normatīviem aktiem un dokumentiem tiek saprasti šādi dokumenti:

- ES direktīvas un lēmumi;
- likumi, rīkojumi, MK noteikumi;
- pašvaldības tiesību akti un noteikumi;
- nolīgumi vai vienošanās.

Normatīvo aktu reģistrā ir iekļauta šāda informācija:

- atbildīgā struktūrvienība par attiecīgā normatīvā akta papildināšanu;
- normatīvā akta nosaukums un numurs (ja ir);
- panti/punkti normatīvajā aktā, kas attiecas uz pašvaldību (viss, daļēji - īsi jāpaskaidro);
- atbilstības novērtējums (jā, nē), vai šī normatīvā akta prasība pašvaldībai ir jāņem vērā;
- datums, kad akts izstrādāts vai papildināts;
- rīcības, kas pašvaldībai jāīsteno, lai šo normatīvo aktu pašvaldībā ņemtu vērā;
- termiņi, kas noteikti normatīvajā aktā un pašvaldībai ir jāievēro.

Energopārvaldnieks apkopo un informē EPS darba grupas par izmaiņām normatīvajos aktos. Energopārvaldniekam ir izveidota piesaiste vietnei likumi.lv, un automātiski nāk ziņojumi par saistošo normatīvo aktu izmaiņām. Par likumdošanas aktu izmaiņām energopārvaldnieks uzreiz veic izmaiņas M02 modulī un tālāk informē EPS vadības grupas.

Informācija par normatīvajiem aktiem un to izmaiņām un citiem dokumentiem tiek apkopota no www.likumi.lv

Augstākā vadība

Ropažu novada pašvaldības pārvaldes struktūru nosaka 2026.gada 17.jūnijā Ropažu novada domes saistošie noteikumi Nr. 20/26 "Ropažu novada pašvaldības nolikums". Ropažu novada pārvaldi veido dome un domes izveidota augstākā izpildinstitūcija jeb administrācija. Ropažu novada domi veido 19 deputāti un domes darbības nodrošināšanai ir izveidotas 5 pastāvīgās komitejas un 16 komisijas. Domes darbu vada domes priekšsēdētājs un domes priekšsēdētāja trīs vietnieki, administrācijas vadītājs ir pašvaldības izpilddirektors un izpilddirektora vietnieks. Ropažu novada pašvaldība ir kapitāldaļu turētājs 5 kapitālsabiedrībās.

Ropažu novada augstākā vadība ir apliecinājusi savu apņemšanos atbalstīt energopārvaldības sistēmu Ropažu novadā un nepārtraukti uzlabot tās efektivitāti. Lai demonstrētu savu nodomu atbalstīt energopārvaldības uzturēšanu pašvaldībā un nodrošināt tās nepārtrauktu efektivitāti, **Ropažu novada dome:**

- ir formulējusi, īsteno un uztur energopolitiku;
- ir iecēlusi vadības pārstāvi un apstiprinājusi EPS darba grupas izveidi;
- nodrošina nepieciešamos resursus (cilvēkresursus, finanšu un citus) EPS un energosnieguma izveidei un uzlabošanai, kā rezultātā tiks sasniegti noteikti enerģijas rādītāji;
- ir noteikusi EPS aptverto darbības lauku un robežas un apņēmusies tās paplašināt iespēju robežās;
- ir definējusi pašvaldībai atbilstošus enerģijas mērķus, sasniedzamos energosnieguma rādītājus un energopārvaldības uzdevumus, apņemas tos regulāri pārskatīt, nodrošināt sasniegto rezultātu monitoringu un energosnieguma rādītāju iekļaušanu ilgtermiņa plānošanas procesā;
- ir informējusi visus iesaistītos pašvaldībā par energopārvaldības nozīmīgumu (iestāžu vadītāju kopsapulcē) un apņemas turpināt personāla un EPS iesaistīto pušu informēšanu;
- ir apņēmusies reizi gadā sagatavot vadības pārskatu.

Energopolitika

Mēs uzskatām, ka energoefektivitāte ir viens no pamatkritērijiem, lai virzītos ilgtspējīgas attīstības virzienā, kā rezultātā ir iespējams iekonomēt publisko finansējumu. Ropažu novada pašvaldība ir spērusi pirmos soļus ilgtspējīgas attīstības virzienā, izstrādājot un ieviešot pašvaldībā energopārvaldības sistēmu. Mēs ticam, ka aktīva iesaistīto pušu dalība ir pamatnosacījums, lai mēs sasniegtu izvirzīto mērķi.

Ar šo enerģētikas politiku mūsu pašvaldība apņemas īstenot un nepārtraukti uzlabot energopārvaldību Ropažu novadā atbilstoši LVS EN ISO 50001:2018 standartam. Energoapārvaldības pasākumi ir virzīti uz to, lai, pirmkārt, samazinātu enerģijas patēriņu pašvaldības ēkās un publiskajam ielu apgaismojumam un, otrkārt, lai veicinātu atjaunojamo energoresursu plašāku lietojumu Ropažu novada teritorijā. Energoapārvaldības sistēmas ietvaros mēs apņemamies izveidot nepārtrauktu enerģijas patēriņa uzskates sistēmu energopārvaldības sistēmas robežās, uz kuru pamatojoties tiek izvirzīti jauni energoefektivitātes mērķi un uzdevumi, kā arī veicināt enerģijas patēriņa samazināšanu

un monitoringu visā novada teritorijā, sadarbojoties gan ar enerģijas piegādātājiem, gan ar iesaistītajām pusēm visā procesā. Plānošanā mēs apņemamies ņemt vērā visus normatīvos aktus, kā arī veikt nepieciešamos uzlabojumus energoefektivitātes paaugstināšanai mūsu novada teritorijā.

Šī Ropažu novada enerģētikas politika tiks skaidrota gan visiem pašvaldības darbiniekiem, gan mūsu sadarbības partneriem, gan sabiedrībai kopumā. Ropažu novada pašvaldības darbinieki tiks iesaistīti energopārvaldības sistēmas izveidē un uzturēšanā, kā arī par to informēs citas iesaistītās puses. Mēs apņemamies atbalstīt energoefektīvu produktu iegādi un pakalpojumus, kā arī ilgtspējīguma kritērijus piemērot infrastruktūras projektēšanā novada teritorijā.

Ulbrokā,
2026.gada

Aivars Draudiņš
Ropažu novada domes priekšsēdētājs

Organizācijas lomas, atbildības un pilnvaras

Par lēmuma izpildi atbildīgais **augstākās vadības pārstāvis** ir izpilddirektors, bet EPS izveidei, uzturēšanai ir izveidota darba grupa. Izpilddirektora pienākumos ietilpst:

- pārraudzīt, ka EPS tiek izveidota, uzturēta un nepārtraukti uzlabota atbilstoši LVS EN ISO 50001:2018 standarta prasībām;
- identificēt un norīkot darbiniekus, kas ir atbildīgi strādāt kopā ar izpilddirektoru, lai uzturētu EPS aktivitātes;
- sniegt pārskatu Ropažu novada domei par energosnieguma rādītāju sasniegšanu un EPS darbību;
- nodrošināt, ka energopārvaldības pasākumu plānošana tiek veikta, ņemot vērā pašvaldības enerģētikas politiku;
- noteikt atbildīgos un iesaistītos darbiniekus, lai sekmētu efektīvu energopārvaldību un par to paziņot visiem iesaistītajiem;
- noteikt nepieciešamos kritērijus un metodes, lai EPS uzturēšana un kontrole būtu efektīva;
- veicināt izpratni par enerģētikas politiku un noteiktajiem mērķiem visos pašvaldības līmeņos.

Pārvaldības atbildīgie

EPS uzturēšanu Ropažu novadā atbilstoši definētajam darbības laukam un sistēmas robežām, kā arī nepārtrauktu energosnieguma rādītāju un energopārvaldības sistēmas uzlabošanu novada administratīvajā teritorijā nodrošina energopārvaldnieks sadarbojoties ar darba grupām.

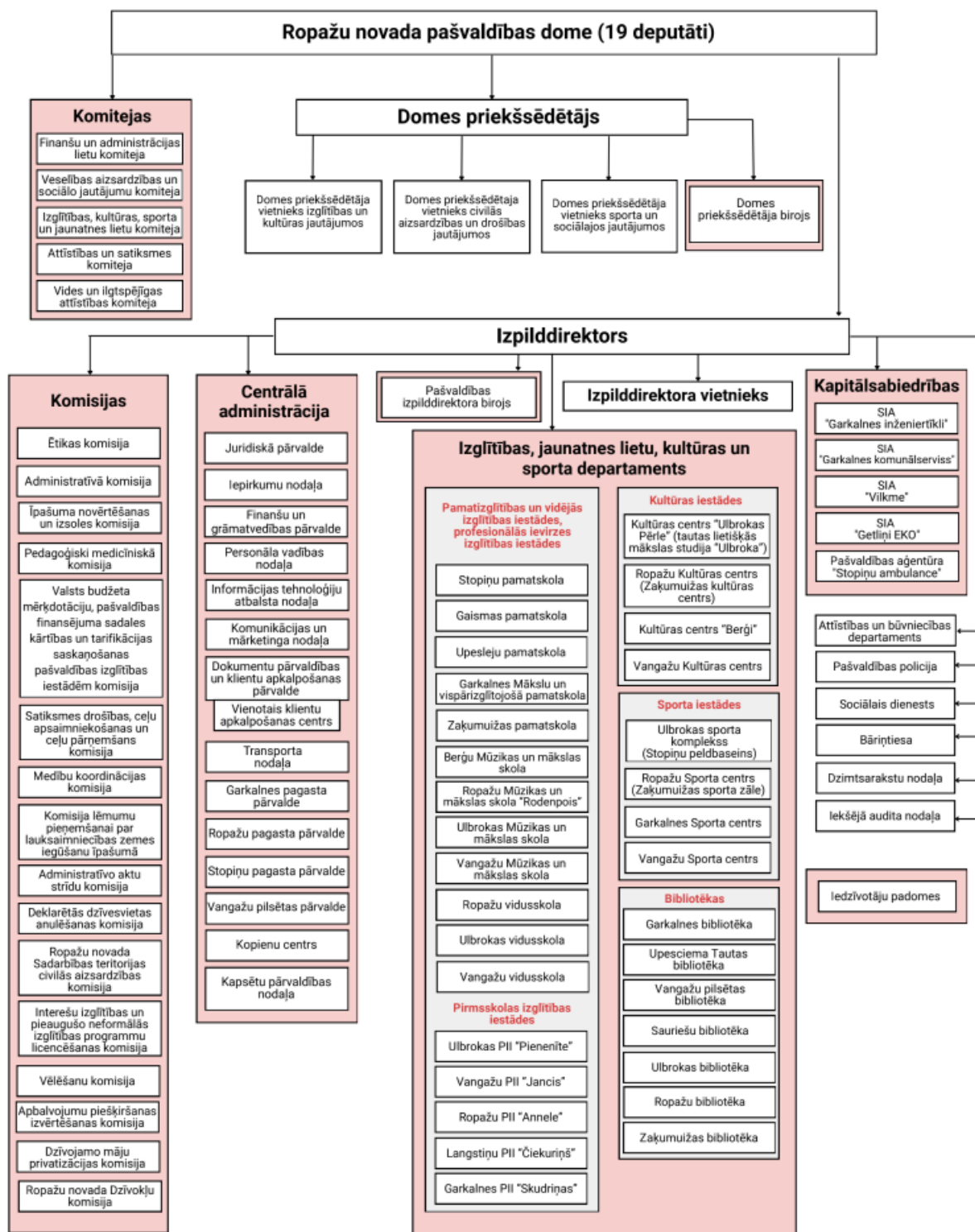
Izpilddirektors izdod rīkojumu par pirmā un otrā līmeņa darba grupas izveidi.

Darba grupu galvenais mērķis ir nodrošināt efektīvu energopārvaldības sistēmas uzturēšanu un uzraudzību. Par darba grupas vadītāju un augstākās vadības pārstāvi darba grupā ir iecelts Ropažu novada pašvaldības izpilddirektors, bet atbildīgais par EPS uzturēšanu ir energopārvaldnieks.

Domes deputātu galvenā atbildība ir politiskā atbalsta nodrošināšana un informācijas izplatīšana domes deputātu un vēlētāju vidū. Izpilddirektors ir atbildīgs par EPS iekļaušanu vispārējā pašvaldības attīstības plānošanas procesā un pašvaldības darbā kopumā. Energopārvaldnieka galvenā atbildības joma ir EPS uzturēšana, ar energopārvaldību saistīto projektu vadība un koordinēšana. Pagastu pārvalžu vadītāju galvenā atbildības joma ir ēku, ielu apgaismojuma apsaimniekošana sava pagasta teritorijā atbilstoši energopārvaldības sistēmas noteiktajam ietvaram un nosacījumiem. Attīstības un būvniecības departamenta direktors ir atbildīgs par finansējuma piesaisti infrastruktūras attīstības projektiem. Vides inženieris ir atbildīgs par vides un klimata aspektu iekļaušanu ar energopārvaldību saistītās infrastruktūras attīstības projektos. Infrastruktūras pārvaldības un būvniecības nodaļas vadītājs ir atbildīgs par pašvaldības pārziņā esošo ielu, autoceļu, ar tiem saistīto inženierbūvju, uzturēšanu uzraudzību, attīstības plānošanu un dokumentācijas uzturēšanu. Finanšu un grāmatvedības pārvaldes vadītāja ir atbildīga par jautājumiem, kas saistīti ar finansējuma nodrošināšanu energopārvaldības sistēmas uzturēšanai.

Pašvaldības speciālistu pienākumus energopārvaldības jomā nosaka izpilddirektors ar rīkojumu.

Ropažu novada domes struktūrshēma

PLĀNOŠANA

Lapa: 1 no 6
Redakcija: 2

Rīcības ar riskiem un iespējām

Risku un iespēju izvērtējums ir veids, kā proaktīvi identificēt un risināt riskus un iespējas, kas attiecas uz pašvaldības energopārvaldības sistēmu. Risku un iespēju izvērtējuma mērķis ir novērst/samazināt negatīvās ietekmes (riskus), kas kavē vai var kavēt Ropažu novada pašvaldības energopārvaldības sistēmas mērķu un uzdevumu sasniegšanu, kā arī izmantot/ sekmēt pozitīvās ietekmes (iespējas), kas veicina vai var veicināt Ropažu novada pašvaldības energopārvaldības sistēmas mērķu un uzdevumu sasniegšanu.

Risku un iespēju izvērtējums tiek veikts visās EPS darbības jomās un ietver:

- risku un iespēju identificēšanu;
- risku un iespēju novērtējumu
- lēmumu pār tālākas rīcības nepieciešamību;
- rīcības plāna izstrādi, ieviešanu un monitoringu;
- risku un iespēju reģistra pārskatīšanu un atjaunošanu (ja nepieciešams).

Detalizēta kārtība risku un iespēju izvērtējumam ir aprakstīta modulī *M03 „Risku un iespēju izvērtēšana”*. Par risku un iespēju izvērtējumu atbild EPS darba grupa. Risku un iespēju izvērtējums tiek veikts ne retāk kā reizi gadā.

Mērķi, energouzdevumi un plāni tos sasniegt

EPS ietvaros Ropažu novada pašvaldība līdz 2029. gada beigām, izvirza šādus mērķus:

- uzturēt un nepārtraukti uzlabot sertificētu energopārvaldības sistēmu pašvaldībā atbilstoši LVS EN ISO 50001:2018 standartam;
- nodrošināt enerģijas patēriņa precīzu uzskaiti (ar mērinstrumentu) katram objektam;
- samazināt kopējo enerģijas patēriņu Ropažu novada pašvaldības ēkās ar lielākajiem īpatnējiem un absolūtajiem patēriņiem par 3-5% attiecībā pret noteikto enerģijas bāzes līniju;
- samazināt kopējo enerģijas patēriņu lielākajos Ropažu novada ielu apgaismojuma posmos par 1% attiecībā pret noteikto enerģijas bāzes līniju.

Minēto mērķu sasniegšanai izpilddirektors ar darba grupu izstrādā un apstiprina Rīcības plānu.

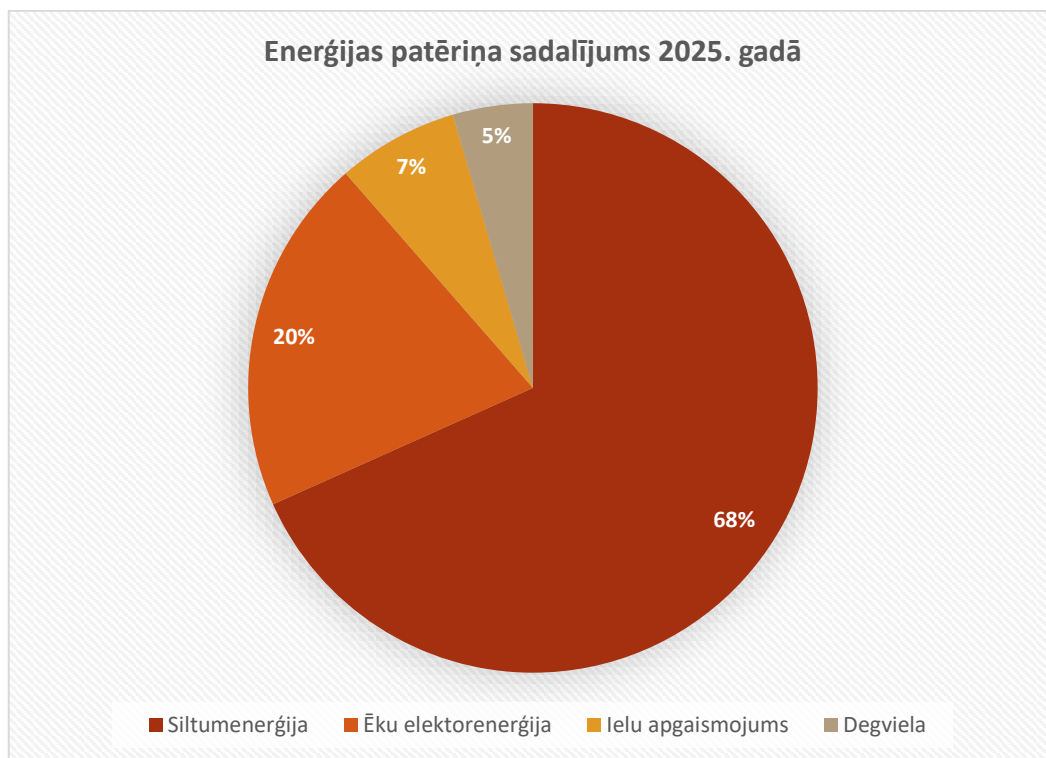
EPS mērķu noteikšana un rīcības plāna izvērtēšana, koriģēšana tiek veikta reizi gadā un ir saskaņā ar Ropažu novada attīstības programmas 2022–2028 Investīciju plānu. Rīcības plāns fiksējas *Modulī 0405 “Rīcības plāns”*

Energonovērtējums

Pašvaldības enerģijas patēriņu veido trīs galvenie enerģijas patēriņa avoti:

1. siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņš pašvaldības ēkās;
2. elektroenerģijas patēriņš publiskajam ielu apgaismojumam;
3. Degvielas un elektroenerģijas patēriņš pašvaldības autoparkā

Pamatojoties uz pieejamajiem apkopotajiem datiem, enerģijas patēriņš Ropažu novada EPS robežās 2025.gadā bija vismaz 11776.66 MWh/gadā (ikmēneša siltumenerģijas patēriņa dati ir pieejami par 41 no 46 ēkas, bet elektroenerģijas patēriņa dati par 42). Lielāko enerģijas patēriņu EPS darbības laukā veido siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņš pašvaldības ēkās. Enerģijas patēriņš ēkās sastāda 88% no kopējā enerģijas patēriņa EPS darbības laukā, atlikušo daļu veido ielu apgaismojumam nepieciešamais elektroenerģijas patēriņš – 12% un degvielas patēriņš pašvaldības transportlīdzekļos – 5% (datos iekļautas 22 vienības) (skat. 1.attēlu).

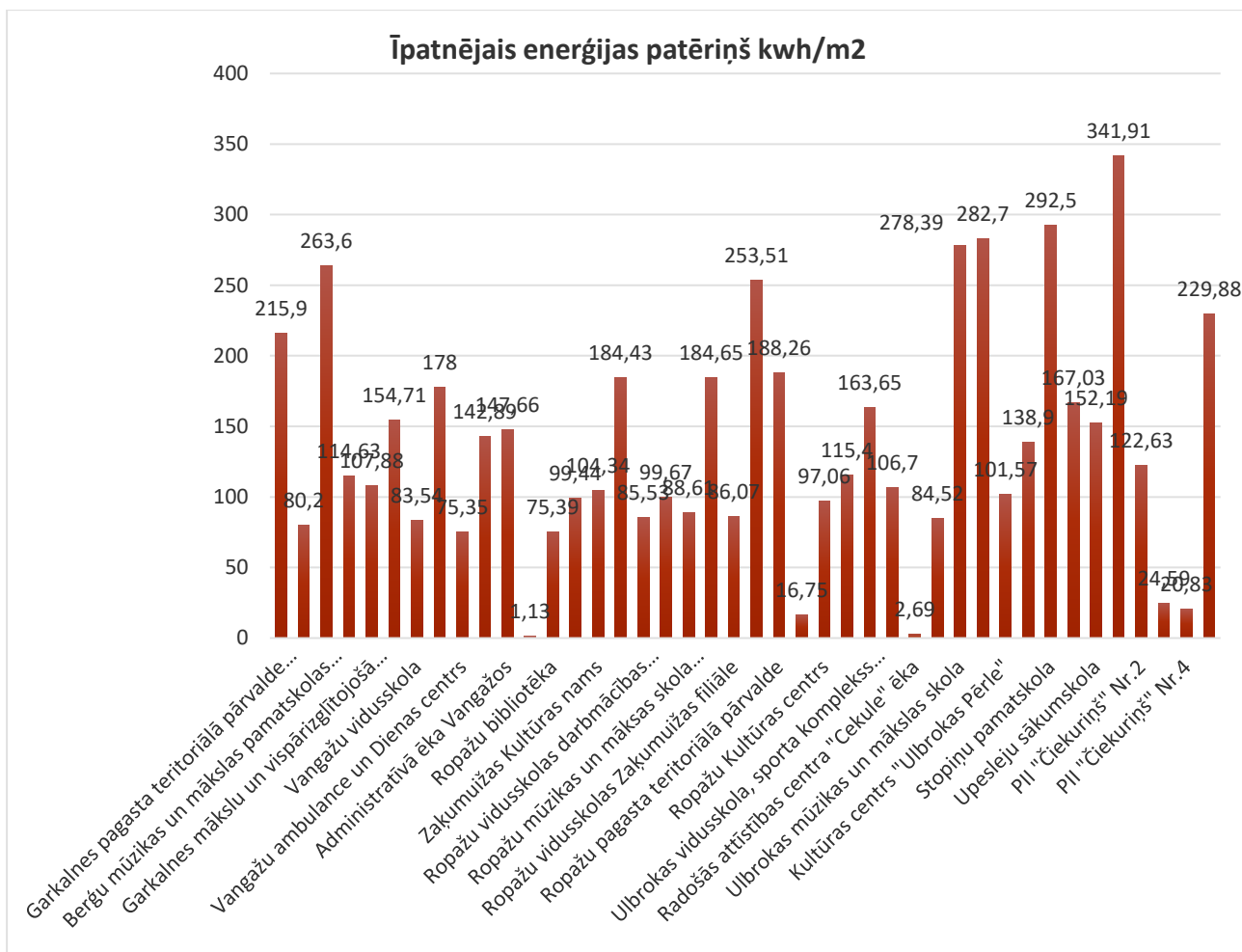

1.attēls. Enerģijas patēriņa sadalījums Ropažu novada EPS 2025.gadā

Par enerģijas patēriņiem pirms 2023.gada ir pieejami tikai daļēji dati. EnerGOPārvaldības sistēmas robežās ir apkopoti ēku ikmēneša enerģijas patēriņi, bet Ropažu novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānā līdz 2030. gadam (IEKRP2030) ir iekļauti ēku gada enerģijas patēriņi, kas ir pieejami par daudz vairāk ēkām. Tādējādi enerģijas patēriņu vērtības varētu starp abiem dokumentiem var atšķirties.

Ēkās siltumenerģija tiek izmantota apkures vajadzībām. Veicot enerģijas patēriņa salīdzinājumu apkures vajadzībām, tiek izmantoti siltumenerģijas patēriņa dati ar klimata korekciju, kas veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Klimata korekcija ir veikta ēkas siltumenerģijas patēriņam apkures vajadzībām.

EPS robežās siltumenerģijas patēriņš apkurei 2025.gadā veidoja vidēji 68%, bet elektroenerģija – 20% no ēku enerģijas patēriņa. Vidējais īpatnējais siltumenerģijas patēriņš Ropažu novada pašvaldības ēkās 2025.gadā bija 116 kWh/m² gadā. Vidējais īpatnējais enerģijas patēriņš redzams 2. att.

2.attēls. Īpatnējie enerģijas patēriņi Ropažu novada pašvaldības ēkās, kam pieejami dati 10 pašvaldības ēkas ar lielākajiem īpatnējiem enerģijas patēriņiem 2025.gadā ir:

Pašvaldības ēka	Īpatnējais enerģijas patēriņš, kWh/m ² gadā	Kopējais enerģijas patēriņš, MWh gadā
1 Stopiņu pamatskola	293	149
2 Tautas lietišķās mākslas studijas "Ulbroka" ēka	283	18
3 Ulbrokas mūzikas un mākslas skola	278	114
4 Berģu mūzikas un mākslas pamatskolas mūzikas nodaļa	263	222
5 Zaķumuižas sporta zāle	253	52
6 PII "Skudriņas" ēka un bērnu dienas attīstības centrs	229	315
7 Garkalnes pagasta teritoriālā pārvalde un kultūras centrs "Berģi"	215	479
8 Ropažu pagasta teritoriālā pārvalde	188	77
9 Ropažu mūzikas un mākslas skola "Rodenpois" mākslas nodaļa	185	44

Pašvaldības ēka	Īpatnējais enerģijas patēriņš, kWh/m ² gadā	Kopējais enerģijas patēriņš, MWh gadā
10 Sociālā dienesta centrs "Dzīpari"	184	106
KOPĀ		3518

Elektroenerģijas patēriņš ielu apgaismojumam Ropažu novadā 2025.gadā bija 811 MWh.

Apkopojums par vēsturiskā enerģijas patēriņa galvenajiem raksturlielumiem Ropažu novada EPS ir doti 3.tabulā zemāk.

Enerģijas pārskats tiek veikts vismaz vienu reizi gadā, kā arī gadījumā, ja notikušas izmaiņas, kas būtiski ietekmē enerģijas patēriņu EPS ietvertajās darbības jomās.

3.tabula: Vēsturiskais enerģijas patēriņš EPS darbības laukā

Patērētāja grupa	Gads						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Siltumenerģijas patēriņš apkurei pašvaldības ēkās (ar klimata korekciju), MWh/gadā			2460 (19/60)	3927 (21/60)	2562 (37/60)	2305 (39/46)	2387 (37/46)
Siltumenerģijas patēriņš apkurei pašvaldības ēkās, MWh/gadā			2361 (19/60)	4144 (21/60)	8469 (37/60)	8092 (39/46)	8043 (37/46)
Elektroenerģijas patēriņš pašvaldības ēkās, MWh/gadā		753 (9/60)	1036 (29/60)	2562 (42/60)	2562 (44/60)	2305 (42/46)	2387 (42/46)
Elektroenerģijas patēriņš publiskajam ielu apgaismojumam, MWh/gadā	291 (22/95)	305 (24/95)	642 (83/95)	829 (87/95)	900 (87/95)	827 (94/95)	811 (94/95)
Degvielas patēriņš pašvaldības transportam, MWh/gadā	264 (6/22)	122 (6/22)	181 (10/22)	991 (22/22)	807 (22/22)	433 (18/18)	534 (16/16)
Kopējais enerģijas patēriņš, MWh/gadā	556	1180	4220	8527	12738	11657	11775

Energosnieguma rādītāji

Lai novērtētu ikmēneša un ikgadējās enerģijas patēriņa izmaiņas EPS ietvaros, tiek izmantoti šādi energosnieguma rādītāji:

- Pašvaldības ēku novērtējumam:
 - siltumenerģijas patēriņš, MWh/mēnesī un MWh/gadā;
 - īpatnējais siltumenerģijas patēriņš, kWh/m² mēnesī un kWh/m² gadā;
 - īpatnējais siltumenerģijas patēriņš ar klimata korekciju, kWh/m² gadā;
 - elektroenerģijas patēriņš, MWh/mēnesī un MWh/gadā;
 - īpatnējais elektroenerģijas patēriņš, kWh/m² mēnesī;
 - īpatnējais enerģijas patēriņš, kWh/m² mēnesī;
 - īpatnējais enerģijas patēriņš ar klimata korekciju, kWh/m² gadā.
- Publiskā apgaismojuma viena posma (sadalnes) novērtējumam:
 - elektroenerģijas patēriņš, kWh/mēnesī un kWh/gadā;
 - īpatnējais elektroenerģijas patēriņš:
 - atkarībā no darbības laika (kWh/h mēnesī un gadā);
 - ielu apgaismojuma darbības laiks, h/mēnesī un gadā;
- Pašvaldības autotransporta novērtējumam par katru iestādi:
 - kopējais degvielas patēriņš, litri/gadā;
 - kopējais nobraukums, km/gadā;
 - kopējais enerģijas patēriņš (MWh/gadā un kWh/gadā);
 - enerģijas patēriņš dažādiem degvielas veidiem, MWh/mēnesī;
 - īpatnējais degvielas patēriņš dažādiem degvielas veidiem, litri vai kWh/100km mēnesī.

Galvenais indikators, kas tiek izmantots katras pašvaldību ēkas raksturojumam gan lēmumu pieņemšanā, gan arī citos gadījumos, ir īpatnējais enerģijas patēriņš (kWh/m² mēnesī un gadā). Aprēķini tiek veikti enerģijas monitoringa platformā <https://platforma.energoplanosana.lv> un ir pieejami gan katras ēkas atbildīgajam par enerģijas patēriņa datu ievadi, gan pagasta pārvalžu vadītājiem par savu pagastu, gan energopārvaldniekam par visām ēkām.

Galvenais indikators, kas tiek izmantots katra publiskā ielu apgaismojuma vadības sadales posma raksturojumam lēmumu pieņemšanai par turpmākiem uzlabojumiem, gan arī citos gadījumos, šobrīd ir kopējais patēriņš katram sadales punktam pret tumsas stundām/faktisko darbības laiku, kWh/darbības laiks (h/mēnesī). Elektroenerģijas patēriņa dati automātiski tiek ielasīti enerģijas monitoringa platformā <https://platforma.energoplanosana.lv> un tajā veikti aprēķini, kas pieejami gan atbildīgajam par publiskā apgaismojuma apsaimniekošanu, gan energopārvaldniekam.

Galvenais indikators, kas tiek izmantots pašvaldības transporta raksturojumam lēmumu pieņemšanai par turpmākiem uzlabojumiem, gan arī citos gadījumos, ir degvielas patēriņš uz 100 km. Aprēķini tiek veikti enerģijas monitoringa platformā <https://platforma.energoplanosana.lv> un ir pieejami gan transporta nodaļas vadītājam, gan energopārvaldniekam.

Bāzes energopatēriņš

Par enerģijas bāzes līniju pašvaldības ēkām tiek izvēlēts 3 pēdējo gadu vidējais enerģijas patēriņš pirms katra tekošā gada, kad tiek izvirzīti jaunie EPS mērķi, vai pēdējais gads, ja ir veiktas

nozīmīgas izmaiņas saistībā ar enerģijas patēriņu. Galvenais parametrs, pret kuru tiek noteikta bāzes līnija, ir īpatnējais enerģijas patēriņš (kWh/m² mēnesī un gadā).

Par enerģijas bāzes līniju publiskajam ielu apgaismojumam, kā arī pašvaldības transportam tiek izvēlēts iepriekšējais gads pirms katra tekošā gada.

Enerģijas patēriņa dati, kas ir izmantoti bāzes līnijas noteikšanai, ir apkopoti enerģijas patēriņa monitoringa platformā <https://platforma.energoplanosana.lv>. Piekļuve datiem par visu EPS ir pieejama energopārvaldniekam, bet pagasta pārvalžu vadītājiem par savu pagastu, transporta nodaļas vadītājam par visu autoparku. Piekļuve datiem par konkrētu ēku/(-ām) ir pieejama ēkas atbildīgajam darbiniekam par datu nolasīšanu un ievadi monitoringa platformā. Enerģijas patēriņa izmaiņu novērtējums attiecībā pret bāzes līniju tiks veikts gan ikmēneša, gan ikgadējā monitoringa ietvaros.

Energopatēriņa datu apkopošanas plānošana

Energopārvaldības sistēmas uzturēšana Ropažu novadā ļauj risināt jautājumus par enerģijas patēriņa datu uzskaiti un analīzi, tā panākot enerģijas patēriņa samazinājumu.

Ropažu novada esošajā ēku apsaimniekošanas modelī par siltumenerģijas, elektroenerģijas un aukstā ūdens patēriņa datu nolasīšanu un informācijas nodošanu apsaimniekošanas uzņēmumiem atbild pagasta pārvalde vai ēkas atbildīgais darbinieks. Turpmāk par enerģijas un aukstā ūdens datu apkopošanu un ievadīšanu EMP atbildēs ēkas saimnieks un/vai pagastu pārvaldes vadītājs.

Par publiskā ielu apgaismojuma uzturēšanu Ropažu novadā atbild pagastu pārvaldes. Visos apgaismojuma posmos ir uzstādīti viedie skaitītāji, un pašvaldība nodrošinās automātisko ik stundas enerģijas datu nodrošināšanu EMP.

Par pašvaldības transporta uzturēšanu atbild Transporta nodaļas vadītājs.

ATBALSTS

Lapa: 1 no 4
Redakcija: 2

Resursi

Ropažu novada pašvaldība nodrošina nepieciešamos resursus, kas vajadzīgi EPS energosnieguma uzturēšanai un pastāvīgai uzlabošanai. Nepieciešamais resursu apjoms tiek noteikts un iekļauts ikgadējā Ropažu novada budžetā.

Kompetence

Ropažu novada pašvaldības darbinieki ir iedalīti 2 dažādās grupās, atbilstoši to iesaistes līmenim EPS uzturēšanā:

1. tieši iesaistītie - EPS vadības darba grupas locekļi;
2. netieši iesaistītie – iestāžu, ēku vai pašvaldības nozīmēti pārstāvji (t.sk. darbinieki, kuri ir atbildīgi par datu un informācijas ievadīšanu Enerģijas monitoringa platformā (EMP));

Katrai no izvēlētajām grupām ir noteiktas atbilstošās kompetences, apmācības un informētības līmenis attiecībā uz EPS uzturēšanu. Efektīvas EPS nodrošināšanai darbinieku pienākumi EPS ietvaros tiks dokumentēti darbinieku amata aprakstos.

Ropažu novada pašvaldība ir noteikusi prasības EPS iesaistīto pašvaldības darbinieku kompetencei. Zemāk tabulā ir definētas kvalifikācijas un pieredzes prasības, kādām ir jāatbilst personālam, kas ir iekļauti EPS darba grupā. Kompetences novērtēšanai tiek saglabāti pieraksti, t.i. izglītības dokumentu, apmācības kursu un citu attiecīgo dokumentu kopijas, kas glabājas pie Ropažu novada speciālistiem.

Energopārvaldniekam un pagastu pārvalžu vadītājiem	EPS darba grupas locekļiem
Augstākā izglītība	Augstākā izglītība
Dalība semināros/kursos par energopārvaldību	Vismaz viena gada darba pieredze jomā, kas saistīta ar esošajiem EPS pienākumiem
Vismaz viena gada darba pieredze jomā, kas saistīta ar esošajiem EPS pienākumiem	

Izpratne

Energopārvaldnieks kopā ar EPS darba grupas vadītāju nodrošina, ka pašvaldības darbinieki regulāri tiek apmācīti un informēti atbilstoši zemāk tabulā dotajam grafikam.

EPS grupas	Regularitāte	Potenciālās tēmas
Tieši iesaistītie - EPS darba grupas locekļi	Pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā vienu reizi gadā	Enerģētikas politika, mērķi un uzdevumi, sasniegtie rezultāti, darbinieku loma, atbildības, monitorings, iekšējais audits, pārvaldības atkārtota izskatīšana u.c.

Netieši iesaistītie	Pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā vienu reizi gadā	EPS mērķi un rīcības plāns, likumdošana un citas prasības, darbības kontrole, enerģijas datu monitorings un mērījumi. Tehnoloģiskie un sociālie energoefektivitātes risinājumi.
---------------------	---	---

Pēc katras apmācības energopārvaldnieks aizpilda EPS apmācības protokolu (V01 veidlapa) un apmācības reģistrē EPS apmācību reģistrā (*M04.03_EPS_apmacibas*).

Energopārvaldnieks nodrošina, ka EPS uzturēšanas laikā pārējie pašvaldības darbinieki vismaz reizi gadā tiek informēti par:

- pašvaldības enerģētikas politiku, tās mērķiem, EPS procedūru un nosacījumiem;
- darbinieku lomu, atbildībām un par EPS ieviešanu atbildīgajām personām un institūcijām;
- to, kādus ieguvumus sniedz EPS izveide un ieviešana pašvaldībā, kādi ir rezultāti;
- to, kā darbinieku uzvedība var ietekmēt enerģijas patēriņu un ko var darīt, lai enerģijas patēriņu samazinātu;
- sekām, kas izriet no neatbilstības EPS prasībām.

Komunikācija

Visi ar EPS saistītie jautājumi regulāri tiek apspriesti EPS darba grupas sanāsmēs, kas tiek organizētas ne retāk kā divas reizes gadā. Visas EPS darba grupas sanāksmes tiek protokolētas un protokoli glabājas pie EPS dokumentācijas. Notikušās sanāksmes tiek uzskaitītas arī modulī *M04.02_EPS_sanāksmju_protokoli*. Par sanāsmēs izskatītajiem jautājumiem un pieņemtajiem lēmumiem energopārvaldnieks sadarbībā ar izpilddirektoru informē pārējos iesaistītos darbiniekus.

Papildus EPS uzturēšanas iekšējā komunikācija starp darbiniekiem Ropažu novada pašvaldībā tiek nodrošināta domes vadības plānošanas sanāsmēs (notiek vienu reizi nedēļā) un iestāžu un struktūrvienību vadītāju sanāsmēs (notiek vienu reizi mēnesī). Jautājumi, kas skar EPS uzturēšanu sapulču laikā tiek apspriesti pēc vajadzības, bet ne retāk kā vienu reizi gadā. Struktūrvienību vadītāji ir atbildīgi par sapulcēs izskatīto jautājumu, pieņemto lēmumu un citas informācijas nodošanu savas struktūrvienības darbiniekiem.

Energopārvaldības sistēmas rokasgrāmata un ar to saistītie pielikumi pašvaldības darbiniekiem pie energopārvaldnieka elektroniski. Ikviens pašvaldības darbinieks var sniegt savus ierosinājumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem energopārvaldības jomā, izmantojot ieteikumu veidlapu (V02 veidlapa), kura ir pieejama pie energopārvaldnieka. Aizpildītās ieteikumu veidlapas nosūta energopārvaldniekam. Energopārvaldnieks iepazīstas ar saņemtajām ieteikumu veidlapām, pievieno tās EPS dokumentācijai (iereģistrē katru saņemto ieteikumu modulī *M04.04_Sanemtie_EPS_ieteikumi*) un ziņo par saņemtajiem ieteikumiem nākamajā EPS darba grupas sanāsmē. EPS darba grupas sanāsmē ieteikumi tiek izskatīti, izdiskutēti un tiek pieņemti lēmumi, par kuriem energopārvaldnieks un izpilddirektors informē iesaistītos darbiniekus.

Ropažu novada pašvaldība ir nolēmusi īstenot ārējo komunikāciju. Atbildīgie par ārējo komunikāciju ir EPS darba grupa un Ropažu novada pašvaldības Komunikācijas un mārketinga nodaļa. EPS darba grupa ir atbildīga par informācijas satura sagatavošanu. Pašvaldības Sabiedrisko attiecību nodaļas speciālisti ir atbildīgi par informācijas izvietošanu atbilstoši ārējās komunikācijas metodoloģijai.

Ārējā komunikācija ar iedzīvotājiem un sadarbības partneriem par Ropažu novada pašvaldības enerģētikas politiku, EPS un energoefektivitātes rādītājiem tiek nodrošināta šādos veidos:

- publicējot pašvaldības energopolitiku, informāciju par energopārvaldības sistēmu un energoefektivitātes rādītājiem pašvaldības mājaslapā www.ropazi.lv un atbilstoši nepieciešamībai publicējot aktualitātes;
- publicējot pašvaldības energopolitiku un atbilstoši nepieciešamībai – aktualitātes pašvaldības laikrakstā „Tēvzemīte”;
- pašvaldības organizētu publisku pasākumu laikā;
- individuāli informējot iesaistītos sadarbības partnerus;
- publicējot EPS aktualitātes sociālajā tīklā Facebook (<https://www.facebook.com/ropazi>), kuru Ropažu novada pašvaldība izmanto komunikācijai ar iedzīvotājiem.

Par ārējās komunikācijas nodrošināšanu ir atbildīgi pašvaldības komunikācijas un mārketinga nodaļas speciālisti. Par informācijas saturu atbildīgs ir energopārvaldnieks un nepieciešamības gadījumā par informācijas saturu lemj EPS vadības grupa un to atspoguļo EPS vadības grupas sanāksmes protokolā.

Dokumentēta informācija

Vispārīgi

Ar EPS saistītā dokumentācija elektroniskā veidā glabājas šādās Ropažu novada pašvaldībā struktūrvienībās:

- 1) Ropažu novada pašvaldības Centrālajā administrācijā :
 - a. EPS rokasgrāmata;
 - b. dokumenti, tajā skaitā protokoli, ko nosaka LVS EN ISO 50001:2018 standarts;
- 2) Attīstības un būvniecības departamentā:
 - a. energoefektivitātes paaugstināšanas renovācijas projektu dokumentācija;
 - b. citi dokumenti, ko noteikusi pašvaldība;
- 3) Ropažu novada Infrastruktūras pārvaldības un būvniecības nodaļā :
 - a. tehniskā informācija saistīta ar ielu apgaismojumu;
 - b. realizēto energoefektivitātes paaugstināšanas projektu izpildes dokumentācija;
- 4) Ropažu novada pašvaldības Finanšu un grāmatvedības pārvaldes Grāmatvedības nodaļā:
 - a. rēķini;
 - b. līgumi;
 - c. degvielas patēriņa dokumenti;
- 5) Ropažu novada pašvaldības Centrālās administrācijas Transporta nodaļā
 - a. maršruta lapas.

Izveide un aktualizēšana

Izveidojot un aktualizējot dokumentētu informāciju, Ropažu novada pašvaldība nodrošina tās atbilstību esošajai dokumentu sagatavošanas praksei un prasībām pašvaldībā. Tas iekļauj gan informācijas identifikāciju un aprakstu, formātu un informācijas nesēju, kā arī tās pārskatīšanu un apstiprināšanu.

Dokumentētās informācijas vadība

Šajā EPS rokasgrāmatā ir iekļautas visas ar dokumentu vadību saistītās prasības. Dokumentu vadība EPS sistēmas ietvaros tiek nodrošināta atbilstoši Ropažu novada pašvaldības iekšējo dokumentu vadības kārtības procedūrām. Tas ietver:

- dokumentu apstiprināšanu pirms to izdošanas;
- dokumentu periodisku pārskatīšanu un aktualizēšanu (pēc nepieciešamības);
- dokumentos veikto izmaiņu un konkrētās redakcijas statusa norādīšanu;
- dokumentu atbilstošo versiju pieejamības nodrošināšanu to lietošanas vietās;
- dokumentu salasāmības un identificējamības nodrošināšanu;
- ar EPS saistīto ārējās izcelsmes dokumentu identificējamību un izplatīšanas kontroli;
- nederīgu dokumentu neparedzētas lietošanas novēršanu, ja tie glabājami kādam nolūkam.

Visi iekšējie EPS dokumenti, ko apstiprina EPS darba grupas vadītājs, tiek elektroniski reģistrēti modulī *M04 „Energopārvaldības sistēmas dokumentācija”*. Reģistrā ietveramā informācija iekļauj dokumenta veidu, identifikācijas numuru, nosaukumu, pašreizējo statusu, apstiprināšanas datumu, atbildīgos par apstiprināšanu un dokumenta arhivēšanu, norādi par dokumenta saglabāšanas laiku.

Modulī ir izveidotas četras dažādas izklājlapas ar šādu informāciju:

- saraksts ar EPS dokumentiem (izklājlapas nosaukums: M04.01_EPS_dokumenti);
- saraksts ar EPS sanāksmju protokoliem (M04.02_EPS_sanāksmju_protokoli);
- saraksts ar veiktajām apmācībām EPS ietvaros (M04.03_EPS_apmacības);
- reģistrs ar saņemtajiem ieteikumiem par EPS uzlabojumiem (M04.04_Saņemtie_EPS_ieteikumi).

Papildināts Modulis M04 ar dokumentiem:

- Rīcības plāns (M0405_EPS_Rīcības_plāns)
- M040

Darbības plānošana un vadība

Pašvaldības ēku apsaimniekošana. Lai nodrošinātu un kontrolētu EPS operatīvo darbību, EPS robežās katrai ēkai ir noteikta atbildīgā persona par energosnieguma datu apkopošanu un tiek veiktas šādas darbības:

- katras pašvaldības ēkas atbildīgais tehniskais darbinieks (speciālists ēkas saimniecības jautājumos) veic ēkas apsaimniekošanu pēc līdzšinējās prakses;
- atbildīgais darbinieks katra mēneša sākumā līdz 1.datumam nolasa siltumenerģijas (kurināmā), elektroenerģijas un aukstā ūdens skaitītāja rādījumus ēkā un 5 dienu laikā ievada datus Enerģijas monitoringa platformā www.energoplanosana.lv. Gadījumā, ja nākamā mēneša pirmā diena ir brīvdiena, tad skaitītāja rādītājus nolasa pirmajā darba dienā no rīta;
- jautājumu un neskaidrību gadījumā ēkas atbildīgais darbinieks vēršas pie energopārvaldnieka;
- energopārvaldnieks apkopo ikmēneša datus par vidējo āra gaisa temperatūru Ropažu novadā un siltumenerģijas un elektroenerģijas tarifiem un ievada informāciju Enerģijas monitoringa platformā;
- energopārvaldnieks un ēkas atbildīgais darbinieks un/vai pagasta pārvaldes vadītājs veic datu analīzi par pašvaldības ēkām, īpašu uzmanību pievēršot īpatnējā enerģijas patēriņa salīdzinājumam ar bāzes līniju;
- gadījumā, ja tiek novērots attiecīgā mēneša enerģijas patēriņa pieaugums/samazinājums (novirze) virs $\pm 20\%$ ēkām, salīdzinot ar trīs gadu vidējo bāzes līniju par to pašu mēnesi, energopārvaldnieks izskata energoefektivitātes rādītājus, āra gaisa temperatūras mērījumus, veic pierakstus. Ja datu analīzes rezultātā energopārvaldnieks pārliecinās, ka rādītāji ir virs normas, viņš(-a) sazinās ar pagasta pārvaldes vadītāju un/vai attiecīgās ēkas tehnisko darbinieku, lai noskaidrotu izmaiņu cēloni;
- gadījumā, ja cēlonis ir izskaidrojams un ticams, atbildīgais darbinieks un/vai pagasta pārvaldes vadītājs kopā ar energopārvaldnieku vienojas par turpmāko rīcību;
- gadījumā, ja atbildīgajam darbiniekam un/vai pagasta pārvaldes vadītājam nav skaidrojuma par novirzes cēloni, energopārvaldnieks (ja nepieciešams, pieaicinot pārstāvjus no atbilstošajām struktūrvienībām) apmeklē attiecīgo objektu un izvērtē enerģijas lietojumu un izmaiņu cēloņus, un lemj par korektīvajām darbībām;
- par novērotajām novirzēm un korektīvajām darbībām un to izpildes termiņu energopārvaldnieks veic un saglabā pierakstus Noviržu un neatbilstību reģistrā (modulī *M05_01 Noviržu reģistrs*);
- energopārvaldnieks reizi pusgadā (ja nepieciešams arī biežāk) informē EPS darba grupas vadītāju par konstatētajām neatbilstībām.

Publiskā apgaismojuma apsaimniekošana. Lai nodrošinātu un kontrolētu EPS operatīvo darbību publiskā ielu apgaismojuma apsaimniekošanā, tiek veiktas šādas darbības:

- publiskā ielu apgaismojuma apsaimniekošana tiek veikta pēc līdzšinējās prakses;

- ielu apgaismojuma elektroenerģijas patēriņa ik stundas dati turpmāk tiek ielasīti Enerģijas patēriņa monitoringa platformā <https://platforma.energoplanosana.lv> automātiski no "Sadales tīkls";
- energopārvaldnieks ievada attiecīgā mēneša vidējos elektroenerģijas tarifus;
- katras pagasta pārvaldes vadītājs veic ikmēneša iesniegto datu analīzi, salīdzinot elektroenerģijas patēriņa (turpmāk īpatnējā enerģijas patēriņa) rādītājus ar bāzes līniju;
- gadījumā, ja tiek novērots attiecīgā mēneša enerģijas patēriņa pieaugums/samazinājums virs $\pm 20\%$, salīdzinot ar bāzes gada to pašu mēnesi, pagasta pārvaldes vadītājs izskata energoefektivitātes rādītājus, veic pierakstus par iespējamo cēloni un par to informē energopārvaldnieku;
- gadījumā, ja cēlonis ir izskaidrojams un ticams, energopārvaldnieks kopā ar pagasta pārvaldes vadītāju vienojas par turpmāko rīcību;
- gadījumā, ja pagasta pārvaldes vadītājam nav skaidrojuma, energopārvaldnieks (ja nepieciešams, pieaicinot citus speciālistus) veic attiecīgā posma apskati un izvērtē dienas un stundu enerģijas lietojumu un izmaiņu cēloņus, kā lemj par korektīvajām darbībām;
- par novērotajām novirzēm un korektīvajām darbībām un to izpildes termiņu energopārvaldnieks veic un saglabā pierakstus Noviržu un neatbilstību reģistrā (modulī *M05_01 Noviržu reģistrs*);
- energopārvaldnieks reizi pusgadā (ja nepieciešams arī biežāk) informē EPS darba grupas vadītāju par konstatētajām neatbilstībām.

Pašvaldības autotransports. Lai nodrošinātu un kontrolētu EPS operatīvo darbību pašvaldības autotransportā, tiek veiktas šādas darbības:

- pašvaldības autoparka transportlīdzekļu lietošana un apkope tiek veikta pēc līdzšinējās prakses;
- transportlīdzekļa lietotājs, līdz katra mēneša 1.datumam iesniedz Transporta nodaļas vadītājam atskaites un attaisnojuma dokumentus par degvielas izlietojumu un transportlīdzekļa nobraukumu;
- vadītājs apkopo datus par degvielas patēriņu, nobraukumu un degvielas cenām un tos ievada enerģijas monitoringa platformā <https://platforma.energoplanosana.lv>;
- transporta nodaļas vadītājs un enenergopārvaldnieks veic datu analīzi par degvielas patēriņu, īpašu uzmanību pievēršot īpatnējā enerģijas patēriņa salīdzinājumam ar bāzes līniju;
- gadījumā, ja tiek novērots attiecīgā mēneša enerģijas patēriņa pieaugums/samazinājums (novirze) virs 20%, salīdzinot ar bāzes gada to pašu mēnesi, vadītājs izskata energoefektivitātes rādītājus, veic pierakstus. Gadījumā, ja datu analīzes rezultātā pārliecinās, ka rādītāji ir virs normas, viņš(-a) sazinās ar attiecīgā transportlīdzekļa lietotāju vai tā tiešo vadītāju, lai noskaidrotu izmaiņu cēloni;
- gadījumā, ja transportlīdzekļa lietotājam nav skaidrojuma par novirzes cēloni, transporta nodaļas vadītājs informē energopārvaldnieku un tiek lemts par korektīvajām darbībām;
- par novērotajām novirzēm un korektīvajām darbībām un to izpildes termiņu energopārvaldnieks veic pierakstus un saglabā pierakstus Noviržu un neatbilstību reģistrā (*M05_01 Noviržu reģistrs*);
- energopārvaldnieks reizi pusgadā (ja nepieciešams, arī biežāk) informē EPS darba grupas vadītāju par konstatētajām neatbilstībām.

Projektēšana

Gadījumos, kad tiek veikta tāda ēku, iekārtu un sistēmu projektēšana pašvaldības EPS robežās, kam var būt nozīmīga ietekme uz pašvaldības enerģijas patēriņu (piemēram, gaisa kondicionēšanas sistēmas, apgaismojuma rekonstrukcija, ēkas atjaunošana, jaunas ēkas būvniecība, ielu apgaismojuma modernizācija un/vai uzstādīšana neapgaismotajās ielās u.c.), ir jāņem vērā iespējas energoefektivitātes paaugstināšanai. Projektēšanas darbi notiek atbilstoši projektēšanas uzdevumam un normatīvajiem aktiem. Projektēšanas uzdevuma sagatavošanu veic pašvaldības atbildīgais speciālists konsultējoties ar energopārvaldnieku par iespējamām energoefektivitātes mērķiem un citiem faktoriem, kas ļautu uzlabot attiecīgā projekta energosniegumu un nodrošinātu minimālu enerģijas patēriņu (siltumenerģijas, kurināmā, elektroenerģijas un/vai degvielas).

Iepirkumi

Gadījumos, kad tiek veikts tādu energopakalpojumu, produktu, iekārtu un enerģijas iepirkums, kam ir vai var būt ietekme uz nozīmīgu enerģijas patēriņu, ir jāņem vērā energoefektivitātes kritēriji un EPS prasības. Energopakalpojumus, produktus un iekārtas pašvaldībā, kuriem ir vai varbūt ietekme uz nozīmīgu enerģijas patēriņu, var iedalīt šādās kategorijās:

- Pakalpojumi:
 - siltumenerģijas pakalpojums;
 - apkures sistēmu apkalpošana;
 - pašvaldības autoparka atjaunošana;
 - publiskā apgaismojuma apkalpošana;
 - transportlīdzekļu nomaiņa un/vai iepirkšana;
 - projektēšanas dokumentu izstrādē ēkas atjaunošanai vai pārbūvei un/vai jaunas ēkas būvniecībai;
 - u.c.
- Produkti/iekārtas:
 - elektroenerģija;
 - ūdens uzsildīšanas iekārtas;
 - ventilācijas, gaisa kondicionēšanas iekārtas;
 - biroja iekārtas, tai skaitā datori, printeri, kopētāji, televizori utt.
 - apgaismes objekti;
 - transporta pakalpojumi vai transportlīdzekļi, kas tiek nomāti;
 - dīzeļdegviela, tai skaitā, kurināmais;
 - dabasgāze un/vai citi kurināmie;
 - u.c.

Iepirkuma speciālists sadarbībā ar energopārvaldnieku un citiem atbildīgajiem speciālistiem sastāda sarakstu un regulāri atjauno un informē pašvaldības citas struktūrvienības, uz kuriem iepirkumiem attiecas EPS prasības.

Iepirkuma dokumentācijā par tiem pakalpojumiem, iekārtām un produktiem, kas uzskaitīti augstāk, atbildīgais iepirkuma speciālists sadarbībā ar energopārvaldnieku, iekļauj kritērijus, kas nodrošinās pēc iespējas augstākus energoefektivitātes rādītājus.

Nosacījumi ir regulāri jāpārbauda un jāpārskata, lai nodrošinātu atbilstību normatīvajiem dokumentiem.

SNIEGUMA NOVĒRTĒŠANA

Lapa: 1 no 3
Redakcija: 2

Energosnieguma un EPS uzraudzība, mērīšana, analīze un novērtēšana

Ropažu novada pašvaldība uzrauga un mēra šādus galvenos raksturlielumus:

- rīcības plānu efektivitāti mērķu sasniegšanā un uzdevumu izpildē (gada griezumā);
- energosnieguma rādītājus (ikmēneša un gada griezumā);
- nozīmīgāko enerģijas jomu (siltumenerģija un elektroenerģija) un patērētāju darbību (gada griezumā);
- faktisko enerģijas patēriņu attiecībā pret plānoto (gada griezumā).

EPS ietvaros enerģijas patēriņa monitoringa plāns ir iedalīts divos savstarpēji saistošos posmos:

- ikmēneša enerģijas patēriņa monitorings;
- ikgadējais enerģijas patēriņa monitorings.

Ikmēneša enerģijas patēriņa monitorings

Ikmēneša enerģijas patēriņa uzskaitē (monitorings) par pašvaldības ēkām un ielu apgaismojumu tiek organizēta, izmantojot Enerģijas monitoringa platformu <https://platforma.energoplanosana.lv>. Enerģijas monitoringa platforma nodrošina ērtu un sistemātisku enerģijas patēriņa datu uzskaiti, ievadi, apstrādi un analīzi. Atbildīgās personas veic enerģijas patēriņa datu nolasīšanu un informācijas ievadi enerģijas monitoringa platformā atbilstoši operatīvās darbības plānam. Atbildīgie par datu ievadi enerģijas monitoringa platformā ir:

- pašvaldības ēku atbildīgie darbinieki – ikmēneša elektroenerģijas un siltumenerģijas (vai kurināmā) patēriņš, aukstā ūdens patēriņš;
- energopārvaldnieks – ikmēneša elektroenerģijas tarifi ēkām un publiskajam apgaismojumam, siltumenerģijas un dabasgāzes tarifi, āra gaisa temperatūra, ielu apgaismojuma vidējie elektroenerģijas tarifi;
- dati par ielu apgaismojumu – ik stundas elektroenerģijas patēriņš ielu apgaismojumam, darbināšanas ilgums - ielasīsies EMP automātiski;
- transporta nodaļas vadītājs – ikmēneša degvielas patēriņu, nobraukumu.

Katram atbildīgajam par datu ievadi ir piešķirts savs lietotāja konts enerģijas monitoringa platformā <https://platforma.energoplanosana.lv>, kuru lietotājs izmanto piekļuvei un datu ievadei. Jautājumu gadījumā atbildīgais vēršas pie energopārvaldnieka.

Enerģijas, ūdens un dabasgāzes patēriņa skaitītāju pārbaudes notiek atbilstoši likumdošanā vai piegādātāja noteiktajos termiņos un šo skaitītāju verifikāciju organizē skaitītāja īpašnieks. Pašvaldība atbild par tai piederošo skaitītāju apsaimniekošanu, un attiecīgie dokumenti tiek glabāti kopā ar pārējo dokumentāciju. Skaitītāju kalibrēšanu un atbilstību normām pašvaldības ēkās Ropažu novadā uzrauga katras ēkas atbildīgais.

Ikmēneša enerģijas patēriņa uzskaitē visos EPS sektoros tiek veikta atbilstoši monitoringa plāna struktūrai (*M06 modulis „Monitoringa plāns”*) un tajā ir iekļauti šādi punkti:

- enerģijas veidi, kuriem jāveic monitorings;

- parametri, kas raksturo un ietekmē enerģijas patēriņu;
- atbildīgā iesaistītā persona, kas apkopo datus;
- datu uzskaites forma, kurā tiek apkopotas arī citas EPS komponentes;
- datu uzskaites periodiskums;
- enerģijas uzskaites sistēmas mērinstrumenti, kas nodrošina enerģijas patēriņa datu pieejamību un ticamību;
- energoefektivitātes rādītāji.

Katra monitoringa plāna izpildē iesaistītā struktūrvienība, balstoties uz savu kompetenci, apkopo datus, tos reģistrē un nodrošina pieeju tiem formātā, kas atrunāts monitoringa plānā (*M06 modulis*). Energopārvaldnieks ir atbildīgs par datu apkopošanas procesa koordinēšanu novadā, kā arī attiecīgo energoefektivitātes rādītāju izmantošanu noteiktajā periodā. Kad nepieciešams, energopārvaldnieks informē EPS vadības grupu par grozījumiem monitoringa plānā un energoefektivitātes rādītāju pārskatīšanā.

Atbilstoši darbības plānošanai un vadībai, pašvaldība izmeklē būtiskas novirzes energosniegumā un reaģē uz tām. Pašvaldība ir definējusi novirzes apmērus un tie tiek mērīti mēneša griezumā katrā objektā Enerģijas monitoringa platformā. Informācija par noviržu dokumentēšanu dota rokasgrāmatas sadaļā “Nepārtraukta uzlabošana”.

Ikgadējais enerģijas patēriņa monitorings

Vismaz vienu reizi gadā, energopārvaldnieks novērtē un ziņo EPS darba grupai par enerģijas patēriņa izmaiņām EPS robežās, kur tiek uzskaitīti un pārskatīti vismaz šādi rādītāji:

- būtiskākie enerģijas patērētāji un to sadalījums;
- galvenie enerģijas patēriņu ietekmējošie faktori;
- noteiktie energoefektivitātes rādītāji;
- rīcības plānā noteikto mērķu un uzdevumu novērtējums;
- faktiskā enerģijas patēriņa novērtējums pret plānoto.

Šie rādītāji tiek iekļauti ikgadējā energonovērtējumā (skatīt EPS rokasgrāmatas sadaļu „Plānošana”). Visi rezultāti, kas saistīti ar uzraudzību un mērīšanu, tiek dokumentēti un uzglabāti atbilstoši nosacījumiem sadaļā “Dokumentētās informācijas vadība”.

Atbilstības novērtēšana tiesiskajām un citām prasībām

Pašvaldība plānotajos intervālos izvērtē atbilstību tiesiskajām un citām prasībām (skat. sadaļu “Normatīvie nosacījumi un citas prasības”). Visa dokumentācija tiek dokumentēta un saglabāta atbilstoši nosacījumiem sadaļā “Dokumentētās informācijas vadība”.

Iekšējais audits

Pašvaldība ne retāk kā reizi divos gados veic EPS iekšējo auditu, lai izvērtētu:

- vai uzlabojas energosniegums;
- pašvaldības prasībām tās EPS, energopolitikai, mērķiem un uzdevumiem, kā arī LVS EN ISO 50001:2018 standarta prasībām;
- vai EPS ir efektīvi ieviesta un uzturēta.

Iekšējo auditu plāno un veic saskaņā ar audita plānu un grafiku (*M07 modulis „Iekšējā audita programma”*), kas tiek sastādīts, ņemot vērā procesu nozīmīgumu, pārmaiņas, kā arī iepriekšējo auditu rezultātus. Katra iekšējā audita/-u rezultātus protokolē atsevišķi *V03 veidlapā „Iekšējā audita protokols”*. Audita rezultāti tiek saglabāti kopā ar pārējo EPS dokumentāciju, un par tiem tiek ziņots EPS darba grupai un tiem vadības locekļiem, kurus skar iekšējā audita rezultāti.

Auditoru izvēle un to rīcība nodrošinās auditēšanas procesa objektivitāti un neietekmējamību. Iekšējo auditu tajās sfērās, kurās energopārvaldnieks nav tieši iesaistīts, veic energopārvaldnieks. Tajās EPS sfērās, kurās energopārvaldnieks ir tieši iesaistīts, lēmumu par auditoru/-iem pieņem EPS darba grupas vadītājs, konsultējoties ar energopārvaldnieku.

Iekšējais audits tiek veikts atbilstoši visām standarta sadaļām. To var īstenot pa daļām, piemēram, auditējot vienu vai vairākas ēkas, iepirkuma procedūru un/vai visu EPS. Energopārvaldnieks nosaka auditējamo ēku, apgaismojuma posmu un transportlīdzekļu skaitu, ņemot vērā EPS ieviešanas gaitu pašvaldībā.

Vadības pārskats

Reizi gadā Ropažu novada pašvaldība un EPS darba grupa izvērtē izveidoto EPS, lai nodrošinātu nepārtrauktu tās piemērotību, adekvātumu un efektivitāti. Visi vadības veiktie pieraksti un sanāksmju protokoli tiks saglabāti EPS dokumentācijā.

Vadības pārskats tiek sagatavots Energijas monitoringa platformā <https://platforma.energoplanosana.lv>. Vadības pārskatā tiek ņemta vērā šāda informācija:

- veiktie pasākumi kopš iepriekšējā pārvaldības pārskata;
- izmaiņas iekšējos un ārējos faktoros, kas var ietekmēt pašvaldības EPS, un ar tiem saistītie riski un iespējas EPS darbības jomās;
- enerģijas politikas pārskats;
- energoefektivitātes rādītāju un attiecīgo indikatoru pārskats;
- atbilstības novērtējuma rezultāti, kas saistīti ar normatīvajiem aktiem un to izmaiņām;
- izvērtējums par izvirzīto mērķu sasniegšanu;
- EPS audita rezultāti;
- korektīvo un preventīvo darbību statuss;
- prognozētie energoefektivitātes rādītāji nākamajam periodam;
- rekomendācijas uzlabojumiem.

Vadības pārskata ziņojumā ir jāiekļauj jebkādi lēmumi vai rīcības, kas saistītas ar:

- izmaiņām pašvaldības enerģijas rādītāju sasniegšanā un iespējām uzlabot energosniegumu;
- enerģētikas politikas izmaiņām;
- energoefektivitātes indikatoru izmaiņām;
- mērķu, uzdevumu un citu EPS elementu izmaiņām, kas atbilst pašvaldības saistībām nodrošināt nepārtrauktu uzlabojumu;
- izmaiņām resursu nodrošināšanā;
- iespējām uzlabot kompetenci, informētību un komunikāciju.

UZLABOŠANA

Lapa: 1 no 1
Redakcija: 1**Neatbilstība un korektīvas darbības**

Pašvaldība risina konstatētās un iespējamās neatbilstības, veicot nepieciešamās korekcijas, korektīvās un preventīvās darbības, ieskaitot:

- pārskatot esošās vai potenciālās neatbilstības;
- nosakot esošo vai potenciālo neatbilstību iemeslus;
- izvērtējot rīcības nepieciešamību, lai neatbilstības neatkārtotos;
- nosakot un ieviešot nepieciešamās rīcības;
- saglabājot korektīvo un preventīvo darbību pierakstus;
- izvērtējot korektīvo vai preventīvo rīcību efektivitāti.

Pašvaldībā korektīvās darbības izstrādātas, lai identificētu neatbilstības, noteiktu neatbilstību cēloņus, novērstu neatbilstības un to atkārtotu rašanos, īstenotu nepieciešamos neatbilstību novēršanas pasākumus un protokolēt tos.

Neatbilstību dokumentēšanai tiek izmantota *V04 veidlapa „EPS neatbilstības identificēšanas, cēloņu un novēršanas veidlapa”*. Visas konstatētās neatbilstības un enerģijas patēriņa novirzes energopārvaldnieks reģistrē Noviržu un neatbilstību reģistrā (*M05 modulis*). Veiktie EPS uzlabošanas pasākumi, atbilstoši atbildībai un termiņiem, arī tiek apkopoti šajā reģistrā. Šo moduli aizpilda energopārvaldnieks, pamatojoties uz audita rezultātiem, ieteikumiem vai citu EPS sniegto informāciju. Neatbilstību maksimālais novēršanas laiks ir 30 dienas no neatbilstības reģistrēšanas. Energopārvaldnieks ne retāk kā vienu reizi pusgadā informē EPS darba grupas vadītāju par konstatētajām neatbilstībām.

Pierakstu kontrole

Pašvaldība ir izveido un uztur pierakstus, lai demonstrētu atbilstību EPS nosacījumiem un LVS EN ISO 50001:2018 standartam, kā arī sasniegtajiem energoefektivitātes rādītājiem. Pašvaldība nodrošina pierakstu identifikāciju, atgūšanu un saglabāšanu. Pieraksti ir un būs lasāmi, identificējami un izsekojami.

Pastāvīga uzlabošana

Pašvaldība ir izveidojusi un ievieš tādu energopārvaldības sistēmu, kas nepārtraukti uzlabo tās piemērotību, atbilstību un efektivitāti. Ar ieviestajiem mehānismiem, kas nodrošina energosniegumu novērtējumu, mērķu izvirzīšanu, rīcību īstenošanu un novērtēšanu, kā arī ikdienas darbības kontroli un citām aktivitātēm, pašvaldība demonstrē energosnieguma uzlabojumu.